

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

Aan	Algemeen Bestuur Metropoolregio Eindhoven
Van	Dagelijks Bestuur Metropoolregio Eindhoven
Datum	18 mei 2026
Betreft	Rapportage evaluatie Algemene Bijdrageverordening Metropoolregio Eindhoven en Instellingsbesluit Regionaal Bereikbaarheidsfonds Metropoolregio Eindhoven

Samenvatting

De Algemene Bijdrageverordening en het Instellingsbesluit functioneren in de kern zoals beoogd. Beide bieden een werkbaar kader voor het beheer van het Regionaal Bereikbaarheidsfonds. Tegelijkertijd laat de evaluatie zien dat er op onderdelen ruimte is voor aanscherping, zodat de kaders beter aansluiten bij de praktijk en het Regionaal Bereikbaarheids-fonds beter is voorbereid op toekomstige ontwikkelingen.

In de Algemene Bijdrageverordening is met name een tegenstrijdigheid geconstateerd tussen de rapportageverplichting in artikel 10 en de halfjaarlijkse rapportage die in de beschrijving werkwijze wordt voorgeschreven. In het Instellingsbesluit zijn ook verbeterpunten gesignaleerd. Het begrip 'beheer' (artikel 3) is onvoldoende gedefinieerd waardoor dit vatbaar is voor interpretatie. Daarnaast biedt artikel 5 onvoldoende duidelijkheid over de ontvangst van private middelen. Dit wordt niet expliciet beschreven, maar ook niet uitgesloten. Gezien de kassiersfunctie die de MRE vervult voor het doorleiden van private bijdragen, dient dit te worden aangepast.

Buiten de formele kaders van de verordening en het instellingsbesluit worden vijf bredere aandachtspunten gesignaleerd. Ten eerste leidt de betrokkenheid van verschillende bestuurlijke gremia tot een complex geheel waarin niet altijd helder is wie op welk moment beslissingsbevoegd is. Ten tweede is het totaal aan informatie- en verantwoordingsverplichtingen complex ingericht en roept dit vragen op over de uitvoerbaarheid op langere termijn. Ten derde bieden de huidige kaders beperkte flexibiliteit voor het doorvoeren van wijzigingen, wat de wendbaarheid op termijn beperkt. Ook verdient de dubbelrol van de secretaris-directeur als zowel aanvrager als adviseur van het Dagelijks Bestuur (DB) aandacht. Tot slot bevat artikel 15 in de Bijdrageverordening Regionaal Bereikbaarheidsfonds een verwijzing naar doelmatigheid als onderdeel van de jaarrekening, terwijl dit geen gebruikelijk beoordelingscriterium is voor de controlerend accountant.

De gesignaleerde verbeterpunten zijn overwegend technisch van aard en belemmeren de uitvoering van het Regionaal Bereikbaarheidsfonds tot op heden niet. Het stelsel functioneert voldoende, maar met gerichte aanpassingen aan het juridisch kader, kan het robuuster en toekomstbestendiger worden ingericht.

Inleiding

Deze evaluatie vindt zijn grondslag in artikel 21 van de Algemene Bijdrageverordening Metropoolregio Eindhoven (hierna: Algemene bijdrageverordening) en artikel 7 van het Instellingsbesluit Regionaal Bereikbaarheidsfonds MRE (hierna: Instellingsbesluit). Beide artikelen bepalen dat het Dagelijks Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven (hierna: MRE) binnen twee jaar na inwerkingtreding (en daarna elke twee jaar) een evaluatieverslag aan het Algemeen Bestuur toezendt over de werking van beide formele kaders in de praktijk.

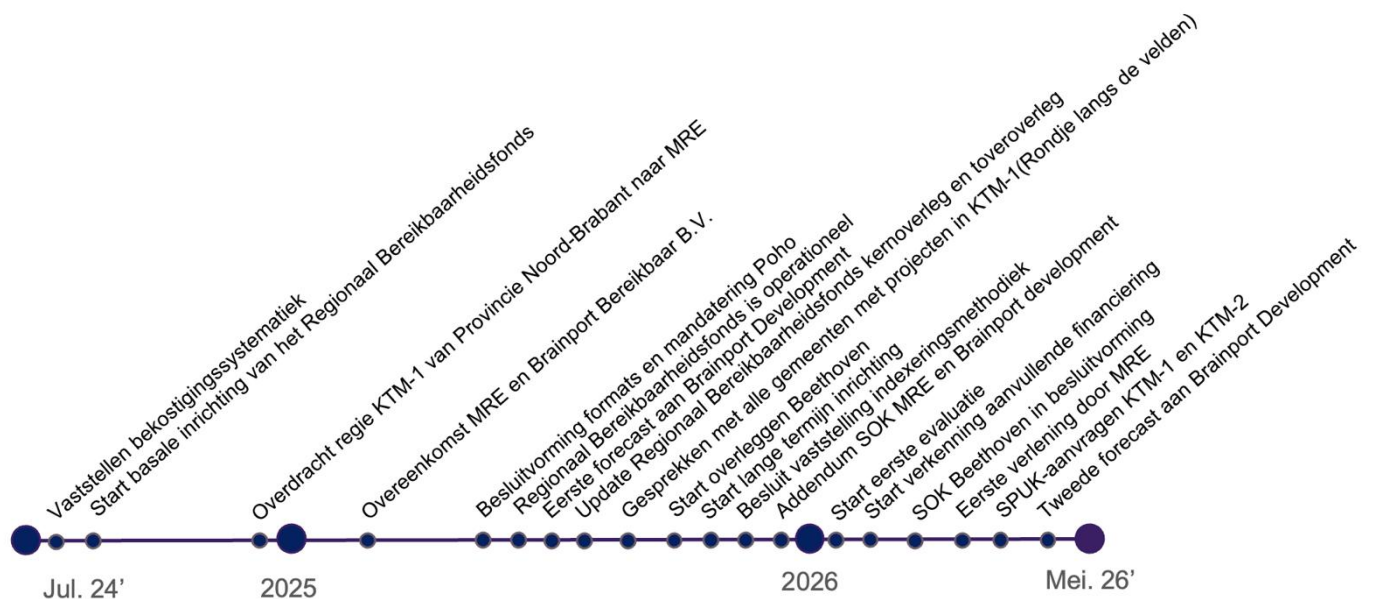
METROPOOL REGIO EINDHOVEN

Voor de rapportage die nu voorligt, zijn drie belangrijke uitgangspunten gehanteerd. Ten eerste ligt de focus op de formele kaders in de Algemene Bijdrageverordening en het Instellingsbesluit. Ten tweede is verbeteren het primaire doel. Ten derde wordt een helder onderscheid gemaakt tussen feitelijke waarnemingen en meningen van betrokkenen. De rapportage is als volgt opgebouwd:

1. Inleiding
2. Scope
3. Aanpak
4. Bevindingen
5. Conclusie
6. Adviezen

Tijdlijn afgelopen twee jaar

Onderstaand overzicht beschrijft de belangrijkste activiteiten en gebeurtenissen vanaf de start van het Regionaal Bereikbaarheidsfonds tot aan het moment van deze evaluatie.

Scope

Deze evaluatie richt zich hoofdzakelijk op de vraag hoe de Algemene Bijdrageverordening en het Instellingsbesluit in de praktijk functioneren. Tegelijkertijd is de MRE wat betreft werkwijzen voor de verstrekking van financiële middelen uit het Regionaal Bereikbaarheidsfonds in bredere zin in ontwikkeling.

Daarom is dit evaluatiemoment benut om ook inzichten op te halen die buiten de kaders van de Algemene Bijdrageverordening en het Instellingsbesluit vallen. In de bevindingen en conclusies is dit onderscheid duidelijk aangegeven. Deze evaluatie beantwoordt de volgende vraag: In hoeverre functioneren de Algemene Bijdrageverordening en het Instellingsbesluit Regionaal Bereikbaarheidsfonds van de Metropoolregio Eindhoven in de praktijk zoals beoogd?

Aanpak

Bij de opzet van deze evaluatie zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd: helderheid in vraagstelling, gebruik van verschillende bronnen (triangulatie), een onafhankelijke blik, en traceerbaarheid van conclusies en bevindingen. Deze uitgangspunten waarborgen de kwaliteit en betrouwbaarheid van de evaluatie. Hieronder zijn de uitgangspunten kort uiteengezet:

Heldere vraagstelling - Er is gewerkt met heldere onderzoeksvragen. Deze zijn van belang om focus te houden tijdens de evaluatie en om ervoor te zorgen dat alle betrokkenen op dezelfde onderwerpen worden bevraagd. Dit vergroot de vergelijkbaarheid van de verzamelde informatie en juistheid van de resultaten.

Gebruik van verschillende bronnen (triangulatie) – Voor de evaluatie is gebruikgemaakt van verschillende bronnen. Binnen de MRE zijn gesprekken gevoerd met medewerkers vanuit verschillende organisatieniveaus en rollen. Daarnaast zijn vijf betrokkenen gesproken die een voltooide aanvraag hebben gedaan bij het Regionaal Bereikbaarheidsfonds. Naast interviews zijn ook relevante documenten bestudeerd.

Onafhankelijke blik – De evaluatie is uitgevoerd met een onafhankelijke en objectieve blik. Dit is geborgd doordat de evaluatie bewust is uitgevoerd door de recent aangestelde projectmanager die niet betrokken is geweest bij de werkzaamheden van de afgelopen twee jaar. De semigestructureerde interviews boden ruimte voor open reflectie van betrokkenen.

Traceerbaarheid van conclusies en bevindingen - De conclusies en bevindingen zijn traceerbaar naar de onderliggende bronnen. Indien nodig wordt helder onderscheid gemaakt tussen feitelijke waarnemingen en ervaringen van betrokkenen.

Gefaseerde dataverzameling - Procesmatig is gewerkt met twee fasen. Namelijk de fase waarin verkennende gesprekken plaatsvonden en een verdiepingssessie om de bevindingen uit de gesprekken te valideren en te verdiepen, wat de betrouwbaarheid van de bevindingen en conclusies vergroot.

Gesproken betrokkenen

Medewerker verkeer en vervoer
Gemeente Eersel

Projectleider
Gemeente Eindhoven

Projectbeheerser
Gemeente Eindhoven

Projectcoördinator Brainport Hubs
Metropoolregio Eindhoven

Programmaregisseur Brainport Hubs
Metropoolregio Eindhoven

Bestudeerde documenten

Algemene Bijdrageverordening Metropoolregio
Eindhoven

Instellingsbesluit Regionaal Bereikbaarheidsfonds
MRE

Regionale bekostiging bereikbaarheid –
Beschrijving werkwijze

Bijdrageregeling Regionaal Bereikbaarheidsfonds
MRE

Projectcontroller fondsmanagement

Metropoolregio Eindhoven

Kwartiermaker fondsmanagement

Metropoolregio Eindhoven

Strategisch adviseur mobiliteit

Metropoolregio Eindhoven

Programmaregisseur Mobiliteit

Metropoolregio Eindhoven

Secretaris – Directeur

Metropoolregio Eindhoven

Bevindingen

Dit hoofdstuk beschrijft de bevindingen die voortkomen uit de evaluatie. De bevindingen zijn gegroepeerd naar drie subonderdelen: de Algemene bijdrageverordening, het Instellingsbesluit en bijvangst. Waar bevindingen inhoudelijk overlappen, zijn deze samengevoegd tot één bevinding. Onderstaand worden de bevindingen per onderdeel toegelicht.

Bevindingen 'Algemene Bijdrageverordening'

Uit de evaluatie komen diverse aandachtspunten met betrekking tot de Algemene bijdrageverordening naar voren. Deze hebben betrekking op de inrichting van rapportageverplichtingen, de financiële verantwoording en verwijzingen naar afdelingen binnen de MRE. Onderstaand worden de bevindingen toegelicht.

Incongruentie in rapportageverplichtingen – Het Instellingsbesluit verwijst naar de 'Regionale bekostiging bereikbaarheid – Beschrijving werkwijze'. In dit document staat onder hoofdstuk 8 (Financiële beheersing) dat een project halfjaarlijks rapporteert aan Programmabureau Mobiliteit van de MRE, en dat deze rapportageverplichting als voorwaarde wordt opgenomen in de beschikking. Artikel 10 van de Algemene Bijdrageverordening stelt echter dat de MRE ten hoogste één keer per periode van 12 maanden een tussentijds voortgangsverslag mag opvragen.

Afdelingsverwijzingen – In het document 'Regionale bekostiging bereikbaarheid – Beschrijving werkwijze' wordt verwezen naar specifieke afdelingen binnen de MRE. Aangezien deze specifieke afdelingsbenamingen niet relevant zijn voor de werking van de systematiek en aan verandering onderhevig kunnen zijn, is het passender om deze verwijzingen te vervangen door 'ondersteund door de MRE'.

Bevindingen 'Instellingsbesluit Regionaal Bereikbaarheidsfonds'

Uit de evaluatie van het Instellingsbesluit Regionaal bereikbaarheidsfonds MRE komen drie bevindingen naar voren. Deze hebben betrekking op de scherpte van gehanteerde begrippen en de afbakening van financieringsbronnen. Hieronder worden de bevindingen toegelicht.

Afbakening van het begrip 'beheer' (artikel 3) in het instellingsbesluit – In het instellingsbesluit is vastgelegd dat het DB belast is met het beheer van het fonds. De term 'beheer' is breed en niet nader gedefinieerd. Dit kan ertoe leiden dat er discussie ontstaat over de reikwijdte van deze bevoegdheid, bijvoorbeeld over de vraag of bepaalde handelingen onder beheer vallen of dat hiervoor besluitvorming op het niveau van het AB nodig is.

Afbakening financieringsbronnen - Artikel 5 (lid 1) van het Instellingsbesluit bepaalt dat de ontvangsten van het fonds bestaan uit stortingen van het Rijk, de provincie en de gemeenten. Hiermee is niet expliciet beschreven of private middelen ook via het bereikbaarheidsfonds kunnen stromen. De kassiersfunctie die de MRE vervult voor het doorleiden van private bijdragen, brengt het risico met zich mee dat een controlerend accountant het doorgeleide geld als ontvangst kwalificeert. Wanneer dat het geval is, handelt de MRE buiten het vastgestelde kader.

Bijvangst

Naast de bevindingen op de Algemene bijdrageverordening en het Instellingsbesluit zijn ook aanvullende aandachtspunten naar voren gekomen. Deze bijvangst raakt aan bredere thema's die de werking van het Regionaal bereikbaarheidsfonds MRE als geheel beïnvloeden. De bevindingen hebben betrekking op wendbaarheid van het fonds, complexiteit van bestuurlijke besluitvorming en mandatering, samenhang tussen informatie- en verantwoordingsverplichtingen en de dubbelrol secretaris-directeur bij aanvraag en advisering. Hieronder worden de bevindingen toegelicht.

Wendbaarheid - Uit de evaluatie komt naar voren dat de huidige verordeningen weinig flexibiliteit bieden voor het doorvoeren van wijzigingen zonder bestuurlijke procedure. Op dit moment levert dat geen directe problemen op. In het kader van wendbaarheid kan dit op een later moment een aandachtspunt worden.

Financiële verantwoording – Artikel 15 in de Bijdrageregeling Regionaal Bereikbaarheidsfonds MRE bepaalt dat het DB jaarlijks verantwoording aflegt aan het AB over de rechtmatigheid en doelmatigheid van de inkomsten en uitgaven van het Regionaal Bereikbaarheidsfonds door middel van de jaarrekening. Een beoordeling van doelmatigheid is echter geen gebruikelijk onderdeel van een jaarrekening. Dit is een aandachtspunt, aangezien een accountant doelmatigheid niet als zodanig beoordeelt in de jaarrekening.

Complexiteit van bestuurlijke besluitvorming en mandatering - De mandatering van besluiten binnen de verschillende bestuurlijke gremia is onvoldoende op elkaar afgestemd. Er zijn verschillende bestuurlijke gremia betrokken, waardoor een complex geheel is ontstaan en het soms onduidelijk is welk gremium op welk moment beslissingsbevoegd is. Het verdient aandacht om de besluitvormingsprocessen en bijbehorende mandaten explicieter vast te leggen, zodat voor alle betrokkenen helder is wie op welk moment beslissingsbevoegd is.

Samenhang informatie- en verantwoordingsverplichtingen - Het totaal aan informatieplichten en verantwoordingsvereisten roept vragen op over uitvoerbaarheid en logica. Het Regionaal bereikbaarheidsfonds MRE kent publieke en private geldstromen met bijbehorende verantwoordingsverplichtingen. Het totale samenspel van informatievoorziening en verantwoording aan de verschillende partijen is complex ingericht en verdient met oog op de toekomst vereenvoudiging.

Dubbelrol secretaris-directeur bij aanvraag en advisering - De secretaris-directeur treedt in het huidige proces zowel op als aanvrager voor een aantal projecten als adviseur van het DB dat over die aanvraag beslist. Deze dubbelrol verdient aandacht in het licht van de betrokkenheid van private partners en de vereisten rondom de accountantsverklaring.

Gesprekken met aanvragers

Aanvullend zijn gesprekken gevoerd met aanvragers over de aanvraagprocedure bij het Regionaal bereikbaarheidsfonds. De rode draad uit deze gesprekken is dat de basis van de procedure goed staat. Tegelijk wordt de procedure door een deel van de gesprekspartners als zwaar in verantwoording ervaren. Met name door de vereiste om bij vaststelling een accountantsverklaring te overleggen.

De accountantsverklaring vormt echter een belangrijke vereiste om private bijdragen op te halen, en biedt de zekerheid dat verantwoorde kosten daadwerkelijk zijn gemaakt en rechtmatig zijn besteed binnen de voorwaarden van de verlening. Daarom is deze bevinding geen aanleiding om deze vereiste te heroverwegen.

Conclusie

De Algemene Bijdrageverordening en het Instellingsbesluit functioneren in de kern zoals beoogd. Het stelsel biedt een werkbaar kader voor de programmering en het beheer van de middelen in het Regionaal Bereikbaarheidsfonds en wordt door betrokkenen als zodanig ervaren. Met gerichte aanpassingen kan het stelsel beter worden toegerust op de huidige praktijk en toekomstige ontwikkelingen.

Zowel in de Algemene Bijdrageverordening als het Instellingsbesluit is ruimte voor aanscherping. Het scherper afbakenen van begrippen en opnemen van definities draagt bij aan helderheid en eenduidigheid in bevoegdheden. Buiten de formele kaders signaleert de evaluatie vijf bredere aandachtspunten. Het betreft aandachtspunten op gebied van flexibiliteit, betrokkenheid van bestuurlijke gremia, complexiteit en verantwoordingsverplichtingen.

De gesignaleerde verbeterpunten zijn technisch van aard en belemmeren de uitvoering van het Regionaal Bereikbaarheidsfonds tot op heden niet wezenlijk. Het stelsel functioneert, maar met gerichte aanpassingen aan definities, verantwoordingsverplichtingen en mandatering wordt het robuuster en toekomstbestendiger.

Adviezen

1. Adviezen ten aanzien van de Algemene Bijdrageverordening

- a. **Rapportageverplichtingen in lijn brengen** - De rapportageverplichting in artikel 10 van de Algemene Bijdrageverordening (maximaal jaarlijks) is tegenstrijdig met de halfjaarlijkse rapportage die in de Beschrijving werkwijze is voorgeschreven. Geadviseerd wordt om de Beschrijving werkwijze regionale bekostiging bereikbaarheid zodanig aan te passen, dat de rapportagefrequentie in lijn wordt gebracht met artikel 10 van de Algemene Bijdrageverordening.
- b. **Verwijzingen naar afdelingen in Beschrijving werkwijze generaliseren** - In het document 'Regionale bekostiging bereikbaarheid – beschrijving werkwijze' wordt op pagina 11 verwezen naar specifieke afdelingen binnen de MRE. Deze benamingen zijn niet relevant voor de werking van de systematiek en kunnen in de loop der tijd veranderen. Geadviseerd wordt om specifieke afdelingsverwijzingen te vervangen door 'ondersteund door de MRE', zodat het document toekomstbestendig is.

2. Adviezen ten aanzien van het Instellingsbesluit

- a. **Begrip 'beheer' nader definiëren** - Het begrip 'beheer' in het Instellingsbesluit (artikel 3) is breed en niet nader gedefinieerd, waardoor onduidelijkheid kan ontstaan over de reikwijdte van de bevoegdheid van het DB. Geadviseerd wordt om het begrip "beheer" concreet te definiëren als:

Voorgestelde definitie: Onder beheer van het Regionaal Bereikbaarheidsfonds wordt verstaan: het ontvangen, administreren en doorbetalen van middelen, het beoordelen van aanvragen, toekennen en vaststellen van bijdragen, het toezien op de naleving van verplichtingen, het monitoren van en rapporteren over de voortgang van projecten, en het afleggen van financiële verantwoording.

- b. **Duidelijkheid scheppen over ontvangst van private middelen in artikel 5** - Artikel 5 (lid 1) van het Instellingsbesluit regelt niet expliciet of private middelen via het fonds kunnen stromen, terwijl de MRE feitelijk al een kassiersfunctie vervult voor het doorleiden van private bijdragen. Geadviseerd wordt artikel 5 als volgt aan te passen zodat de positie van het fonds ten aanzien van private middelen eenduidig is vastgelegd:

Voorgestelde aanpassing artikel 5: De ontvangsten van het Regionaal Bereikbaarheidsfonds MRE bestaan uit stortingen van het Rijk, de provincie Noord-Brabant en de Gemeenten ten behoeve van Maatregelen en Projecten, alsmede uit bijdragen van private partners zoals Bereikbaarheidsfonds Brainport B.V.

3. Adviezen ten aanzien van bredere aandachtspunten

- a. **Besluitvormingsprocessen en mandatering expliciteren** - De betrokkenheid van diverse bestuurlijke gremia leidt tot een complex geheel waarin niet altijd helder is wie op welk moment een definitief besluit neemt. Geadviseerd wordt om de besluitvormingsprocessen en mandatering binnen het Regionaal Bereikbaarheidsfonds expliciet te concretiseren en vast te stellen.
- b. **Dubbelrol secretaris-directeur adresseren** - De secretaris-directeur treedt in het huidige proces op als zowel aanvrager als adviseur van het DB. Geadviseerd wordt om te onderzoeken of deze dubbelrol vanuit governance perspectief kan worden voorkomen met aanvullende procesafspraken en mandatering. De borging van de eventuele aanvullende afspraken dient te worden onderzocht.

- c. Verwijzing naar doelmatigheid in artikel 15 schrappen - Artikel 15 in de Bijdrageregeling Regionaal Bereikbaarheidsfonds MRE verwijst naar doelmatigheid als onderdeel van de verantwoording via de jaarrekening. Een accountant beoordeelt in de jaarrekening echter alleen rechtmatigheid. Geadviseerd wordt de verwijzing naar doelmatigheid in artikel 15 te laten vervallen, zodat de verantwoordingsverplichting aansluit bij de gangbare accountantspraktijk.